care solution

ETT MAGASIN OM VÅRD OCH OMSORG FRÅN KINNARPS

BAKOM KULISSERNA
Följ med till vårt testlaboratorium som garanterar trygga möbler.

HELLE WIJK
Professorn som menar att forskningsrönen måste börja synas i inredningen.

LJUS IDÉ
Human Centric Lighting – belysning som återskapar dygnet.

INSPIRERAS!
Upplev några av Kinnarps bästa inredningslösningar inom vården. Alltid med individen i centrum.

Kinnarps

Det här boendet st
för något nytt. Här
hemkänsla som kä
trivsam för de äldre
arbetsmiljön avlas

tår verkligen
finns en stark
änns trygg och
e, samtidigt som
tar våra anställda...

PIA LINDSKOG, MIDSOMMARGÅRDEN, SID 10

Rum som gör livet lättare

FOTO: JESPER GEORGSSON

Det är hög tid att ställa rätt krav på inredningen i vård- och omsorgsmiljöer. Forskning visar tydligt att den fysiska miljön påverkar människors välbefinnande och livskvalitet.

På Kinnarps vet vi att fokus framför allt måste läggas på individen. Först då kan man skapa de hållbara och hälsofrämjande vård- och omsorgsmiljöer som vårt samhälle behöver. Men även personal och anhöriga spelar en viktig roll. Eftersom inredningen ska hålla länge är det också viktigt att det blir rätt från början.

Med vår behovsanalys Next Care® erbjuder vi vägledning och verktyg som hjälper er att samla in värdefull kunskap och data inför utformningen av era vård- och omsorgsmiljöer. Tillsammans ser vi till att ni får rätt lösning från början och skapar förutsättningar för en värdeskapande verksamhet som håller över tid.

I det här magasinet kommer du få möta forskare och experter – och även läsa om aktuella ämnen som bidrar till hälsofrämjande miljöer. Men hjärtat i vår verksamhet är förstås de projekt som du kommer få uppleva i magasinet, alla fantastiska exempel på framtidssäkrade vård- och omsorgsmiljöer med såväl hårda som mjuka värden. Funktion, hygien och ergonomi, men även estetik, trygghet och värdighet. Sedan starten 1942 har vår designfilosofi varit att skapa mer än möbler. Vi vill, med brukare, personal och anhöriga i fokus, göra en positiv skillnad på riktigt. Detta för att människor ska ges bästa förutsättningar att må så bra som möjligt under känsliga faser i livet.

Trevlig läsning!

JENNY HÖRBERG
DIRECTOR GLOBAL RANGE & DESIGN KINNARPS

care solution ÄR ETT MAGASIN OM VÅRD OCH OMSORG FRÅN KINNARPS **CHEFREDAKTÖR** Johanna Walden **INNEHÅLLSREDAKTÖR** Linda Lybing **CREATIVE DIRECTOR** Elin af Klintberg **ART DIRECTOR** Jessica Ericsson **PRODUKTION** Klintberg Niléhn Media AB **FOTOGRAFER** Joel Dittmer, Jesper Georgsson, Mattias Hamrén, Karl Nordlund, Nils Odier **SKRIBENTER** David Björklund, Fia Fjelde, Salka Hallström, Elin af Klintberg, Johanna Walden **ILLUSTRATION** Maja Norrby **OMSLAGSFOTO** Nils Odier **KORREKTUR** Catrin Hellmark **REPRO** Lena Hoxter **POSTADRESS** Kinnarps AB, 521 88 Kinnarp **TELEFON** 0515-38 000 **WEBB** kinnarps.se

Kinnarps Group består av flera varumärken som kompletterar varandra:
Kinnarps MATERIA NC skandiform drabert MARTINSTOLL

innehåll

06 **FOKUS**
Följsamma fåtöljer, rum i rummet och biofilisk design bidrar till bättre vård- och omsorgsmiljöer.

10 **EN NY STANDARD**
Midsommargården är äldreboendet där sinnen och minnen stimuleras.

16 **PÅ BARNENS VILLKOR**
200 barn och två formstjärnor har skapat väntmöbeln Du & Jag.

18 **VIKTEN AV FÄRG**
Så väljer man färg och material i vård- och omsorgsmiljöer.

22 **PLATS FÖR ALLA**
Hultahuset är boråsarnas nya mötesplats och vardagsrum.

28 **LJUS IDÉ**
Henrik Clausen, forskningschef på Fagerhult, förklarar Human Centric Lighting.

30 **NÄR FORSKNING MÖTER OMSORG**
Forskaren Helle Wijk om vikten av personcentrerade vård- och omsorgsmiljöer.

32 **HELANDE HUS**
I Psykiatrins Kvarter står människan och hållbar cirkularitet i centrum.

36 **BAKOM KULISSERNA**
Följ med till Kinnarps testlaboratorium!

40 **MENINGSFULLA MILJÖER**
Vi gör ett återbesök på äldreboendet Djupängen.

44 **DE SJU SINNENA**
Inredning för demenssjuka med arbetsterapeuten och föreläsaren Gun Aremyr.

46 **ÅLDERNS RÄTT**
Kinnarps var med när framtidens äldreboende byggdes i Hudiksvall.

50 **EN DEL AV GÄNGET**
Be a part of, möbeln som inkluderar rullstolsburna.

fokus

DE SENASTE NYHETERNA OCH TENDENSERNA I KINNARPS VÄRLD.

FOTO: JESPER GEORGSSON

Dahlia – en stjärna till soffa

Framtidens vård- och omsorgsmöbler rymmer en mängd funktioner som inte syns på ytan. Johan Franzén från Kinnarps berättar om framgångskonceptet Dahlia.

Hållbar, funktionell och samtidigt välkomnande. Dahlia är den nya generationens vård- och omsorgsmöbler, designad enligt samtliga krav som framtiden ställer.

Serien med soffor och fåtöljer skapades för Djupängens äldreboende i Hammarö kommun.

– Kunden saknade en soffa med hemkänsla anpassad för vård- och omsorgsmiljöer. Det fanns ingen på marknaden så vi bestämde oss för att utveckla en tillsammans med kunden och arkitekten. Det är så vi arbetar, berättar Johan Franzén, sortimentansvarig på Kinnarps och dotterbolaget NC.

Utvecklingen pågick under flera år i ett samarbete där Kinnarps, NC och arkitektbyrån Tengbom ingick tillsammans med en stor arbetsgrupp från kundens sida.

– När man arbetar med vård- och omsorgsmiljöer är det viktigt att ha med olika intressenter för en bredare bild av vad som behövs.

– Nyckeln till framgång är att vara tidigt ute och här började arbetsprocessen tre år innan inflyttningsdatum. I bästa fall planeras byggnad och inredning alltid parallellt.

Dahlia blev en möbelfamilj utöver det vanliga. Möblerna ser inbjudande och hemtrevliga ut, samtidigt som de har en rad viktiga funktioner. En glipa mellan sits och rygg gör att smuts inte fastnar och det blir lättare att göra rent, sitthöjden är lagom hög för den äldre kroppen. Klädseln är förstås slitstark och går att ta av och tvätta.

– Vi har varit starka på vård- och omsorgsmiljöer i många år. Det handlar om att utveckla möbler som är inkluderande och ger alla människor rätt att delta i de offentliga rummen, säger Johan Franzén.

– Våra möbler får inte se institutionella ut. De ska främja självständighet, värdighet och trygghet.

Dahlia har också hållbarhetsmärkningen Möbelfakta. Den är tillverkad i FSC®-certifierad björk, i delar som går att reparera eller byta ut.

Johan Franzén

Blomlåda Grow

3x grönt

Inred med möbler för välmående.

Soffbordet Maja i massiv björk finns i flera olika modeller.

5x biofilisk design

Använd växter som rumsavdelare hängandes från taket eller som växtväggar.

Skapa gröna oaser eller atrier för avslappning eller kreativa samarbeten genom att gruppera växter i olika höjder vilket efterliknar ett naturligt landskap.

Använd växtförvaringar för att dela av en öppen yta, markera en zon eller skapa ombonade rum-i-rummet.

Placera växter där det behövs bättre akustik. Bladen diffuserar ljudvågorna och reflekterar dem åt olika håll vilket minskar ljudet.

Glöm inte mötesrummen! Växter i mötesrum främjar god akustik och bidrar också till att göra rummet mer ombonat och inbjudande.

Skapa gröna oaser eller dela av rum med växtmöbeln Allé.

NATURENS UNDER

Förbättrad läkning och återhämtning från sjukdom och färre hälso- och sociala problem är bara några av de fördelar som naturen ger.

Att naturen helar oss har vi alltid vetat. Så kallad biofilisk design bygger på denna urgamla kunskap, ett formgrepp där naturen tar plats i våra innemiljöer.

Begreppet biofili, ”kärlek till naturen”, myntades på 1960-talet och har sedan dess vunnit mark inom arkitektur och inredning. Men också inom forskning.

Redan 1984 skrev den amerikanske miljöpsykologen Roger Ulrich om hur patienter tillfrisknade snabbare när de hade grönskande utsikt, jämfört med dem som hade vy över en tegelmur. Senare forskning visar att kontakt med naturen gör oss lugnare, friskare, mer fokuserade och produktiva.

– Kunskapen om hur naturen påverkar oss människor är en viktig del när vi utvecklar nya produkter. Grow är ett sådant tydligt exempel. En blomlåda i flera olika utföranden som gör det enkelt att inreda med växter i en vård- och omsorgsmiljö, säger Kinnarps Jenny Hörberg, Director Global Range & Design.

”Att ta in naturen handlar även om vilka material man använder i inredningen. Faner är exempelvis ett naturligt och taktilt material som upplevs varmt och mjukt vid beröring. Vi tycker helt enkelt om att ta i det och mår bra av att göra det.”

Christina Wiklund, Colour, Material and Finish Manager Kinnarps

Den rundade formen på hyllan Julia ger ett mjukt intryck och skapar möjlighet att inreda på många olika sätt.

FÖLJA JOHN

Funktionsfåtöljen John är utvecklad för att ge alla individer, oavsett förutsättningar och behov, värdighet, respekt, komfort och känslan av självbestämmande. De diskret inbyggda funktionerna ger en elegant design men är samtidigt enkelt tillgängliga. Allt för att ge god ergonomi, säkerhet och trygghet. Genom sina många tillbehör såsom transportvagn med fotplatta, bord med hjul, reglerbart bålstöd och fotpall är John ett framtidssäkrat koncept som går att variera alltefter individ och behov.

2 ton

Lika tung som en noshörning. Det motsvarar vikten av den arbetsbelastning vid förflyttningar av människor som en medarbetare i vården kan utföra under en arbetsdag. Med Kinnarps smarta möbler kan vi minska den siffran.

Källa: Arbetsmiljöverket.

KONSTEN ATT SKÄRMA AV

Sjukhus, vårdboenden eller andra typer av vård- och omsorgsmiljöer – här är den perfekta golvskärmen för en ombonad och förbättrad ljudmiljö! Vibe klädd i det hållbara konstlädret Joy är speciellt anpassad för sjukvården eftersom den är smidig att torka av och kan rengöras med desinfektionsmedel utan att behöva eftertorkas med vatten. Vibe är en del i en stor familj där det ingår olika ljudabsorberande och ljuddämpande golv-, vägg-, tak- och bordsskärmar som skapar oändliga möjligheter för god ergonomi och en genomgående harmonisk helhet. Golvskärmen på hjul gör det möjligt att snabbt förändra miljöer och skapa rum i rummet utifrån aktuella behov.

– Vibe är skapad för att möta dagens och morgondagens behov gällande form och funktion, säger Jenny Hörberg, Director Global Range & Design Kinnarps.

TAKTIL FÅTÖLJ

En nyhet är Amulett som är en inkluderande och omfamnande fåtölj med runda inbjudande former, designad för att fungera i miljöer med höga krav på komfort, hygien och trygghet. Amulett är en generös men ändå nätt och lättplacerad möbel som kommer i två varianter, både som fast och ställbar. Det följsamma formspråket med den arbetade, mjuka armledaren skapar en hög taktil känsla. För bästa hygien har Amulett avtagbart och tvättbart tyg i sits och rygg samt glipa mellan sits och rygg för att undvika att smuts och bakterier fastnar. Bakom designen står Studio JOOY som består av Ingemar Jönsson och Magnus Nero som inspirerats av den skandinaviska naturen i sitt formspråk.

Karmstolen Jackie ingår i en möbelfamilj med flera olika varianter och är både staplingsbar samt upphängningsbar. Det praktiska grepphandtaget bakom ryggen minskar tunga lyft för personalen.

Med stöd av Kinnarps behovsanalys Next Care® skapade Varbergs kommun framtidens äldreboende. På Midsommargården stimuleras både sinnen och minnen.

TEXT: DAVID BJÖRKLUND FOTO: MATTIAS HAMRÉN

En ny standard

Varberg har precis som många andra svenska kommuner en åldrande befolkning. Samtidigt börjar de befintliga äldreboendena bli slitna och omoderna. När det var dags att skapa ett modernt äldreboende från grunden ville Varbergs kommun göra det på ett sätt som kunde bli en referens för framtida projekt. Man ville helt enkelt sätta en ny standard för framtidens äldreboenden, där visionen var att både sinnen och minnen skulle stimuleras. För att lyckas tänkte man igenom inredningens estetik och funktion från grunden. Med stöd av Kinnarps behovsanalys Next Care® som involverar en tydlig process fick Midsommargården en långsiktigt hållbar inredning med fokus på de äldres livskvalitet och personalens arbetsmiljö. Allt med utgångspunkt i den specifika verksamheten och med individen i centrum.

– Vi uppskattade Kinnarps erfarenhet och kompetens och att vi på ett tidigt stadium fick se produkterna för mer konkret kunskap om hur inredningen skapar en bättre totalergonomi. Kinnarps förstod vad vi behövde och ville ha, kunde erbjuda den kompetens som krävdes för att leverera en helhetslösning och hade de produkter som krävdes för att realisera vår vision, säger Marie Sundqvist, projektledare på socialförvaltningen i Varbergs kommun.

Jackie funktionsfåtölj har avtagbar klädsel och är designad med en glipa mellan sits och rygg för att smuts inte ska fastna – allt för bästa hygien.

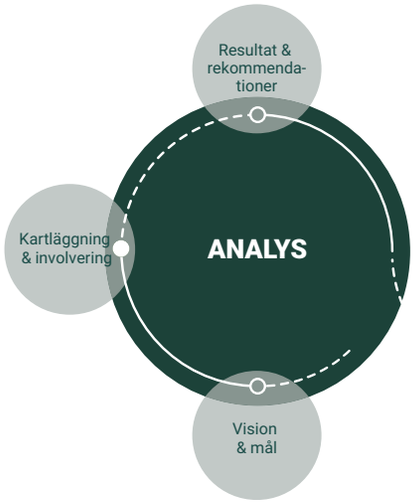

NEXT CARE®

Förbättring börjar alltid med förståelse. Vägen till hälsofrämjande och välfungerande vård- och omsorgsmiljöer startar med att identifiera och analysera unika behov. Kinnarps behovsanalys Next Care® hjälper till att samla in värdefull kunskap och data inför utformningen av verksamheten. Den lägger grunden för genomtänkta miljöer och inredningslösningar som stöttar användare, personal och anhöriga.

Med särskilt utvecklade verktyg guidar våra erfarna vårdmiljöstrateger ledningen i arbetet med vision, mål och ramverk för projektet. Genom workshops, föreläsningar och en webbenkät hjälper de sedan till att kartlägga behov samt involvera olika intressenter på ett genomtänkt sätt. Vi fokuserar på att tänka framåt och inspirerar till att öppna upp för nya idéer kring hur verksamhetens fysiska miljö kan optimeras och användas för att på bästa sätt stötta dagliga aktiviteter. Er insats består av tid, planering, ledningsstyrt förändringsarbete och medarbetarengagemang. Analysen ger fakta, en gedigen kunskapsbas och ett kvalitativt underlag för hur er verksamhet kan utformas för att bäst möta era behov.

Gångstråket har fått en inbjudande pausplats i form av stabila stolen Kurbits i massivt trä.

”Ambitionen med Midsommargårdens inredning och planlösning har varit att skapa gemenskap, trygghet och delaktighet.”

En lättillgänglig trädgård och ett vackert växthus inbjuder till tid utomhus.

AMBITIONEN MED Midsommargårdens inredning och planlösning har varit att skapa gemenskap, trygghet och delaktighet för äldre och människor med demenssjukdom. Projektet har präglats av dialog mellan många olika kompetenser. Allt från demensexperter och tillgänglighetskonsulter till arkitekter och byggherrar. Visionen att stimulera minnen och sinnen syns i dag bland annat i form av en lättillgänglig trädgård och i valet av material och kulörer.

Processen började med ett antal träffar med Kinnarps. Det inledande arbetet handlade framför allt om att kommunens arbetsgrupp, med representanter från både vård- och byggsidan, skulle inhämta kunskap, få gemensamma referensramar och skapa en stabil plattform att utgå från.

– I det här projektet var kunden tydlig med att man verkligen ville göra rätt från början och ända in i mål. De förstod vikten av att lägga tid och engagemang från start för att nå ett lyckat slutresultat, och här var vår behovsanalys Next Care® ett stöd i deras process, säger Johan Franzén, ansvarig för Next Care® på Kinnarps.

Varma jordnära färger är genomgående i Midsommargården vilket ger ett harmoniskt och enhetligt intryck.

Pia Lindskog är en av två enhetschefer på Midsommargården.

I FÖRSTA FASEN identifierades utmaningar och möjligheter samt en väl definierad värdegrund. Sedan fortsatte arbetet genom flera workshops för att kartlägga behoven och involvera alla relevanta grupper. Det fokuserades på helhetsfunktion, snarare än på enskilda produkter.

I nästa steg handlade det om att ta fram konkreta förslag på inredningslösningar baserade på analysen, för att skapa en framtidssäkrad inredning baserad på kunskap om verksamhetens unika och verkliga behov.

– Kunskap och kvalitet i alla led blir en långsiktigt god och hållbar investering, när det gäller ekonomin för kommunen, hälsan för boende och personal och upplevelsen för anhöriga, säger Johan Franzén.

Pia Lindskog är en av två enhetschefer på Midsommargården. Hon vet av erfarenhet att den fysiska miljön gör stor skillnad i den dagliga verksamheten.

– Det här boendet står verkligen för något nytt. Här finns en stark hemkänsla som känns trygg och trivsam för de äldre, samtidigt som arbetsmiljön avlastar våra anställda så de hinner och orkar lägga mer tid på de boende. Vi som jobbar här har varit med och påverkat inredningen, det är en stor fördel. Kinnarps var verkligen lyhörda, samtidigt som de tillförde nya perspektiv. Man förstår direkt att de tar det här området på allvar, säger hon.

Pia Lindskog betonar hur viktigt det är med kombinationen av estetik och funktion i möblerna – och inredningen som helhet. För att komma bort från känslan av institution, öka de boendes upplevelse av självständighet och trygg orientering och skapa en arbetsmiljö där också de anställda trivs och mår bra. ✸

FAKTA

Kund: Varbergs kommun
Plats: Varberg
Arkitekt: D Office Arkitekter AB
Antal lägenheter: 60 fördelade på 6 enheter
Area: Cirka 6 700 m²
Färdigställt: 2021

Soffa Jackie

Funktions-fåtölj Jackie

3x produkter

Grönt, hemtrevligt och funktionellt. Här är några av nyckelmöblerna som skapade Midsommargården.

Fåtölj Humlan

Det visade sig att barn generellt inte tycker att det är problematiskt att vänta. Tvärtom var det många som tyckte att det var spännande.

Soffan Du & Jag

Vadå vänta?!

Hur gör man en väntmöbel på barnens villkor? Soffan Du & Jag är en pusselbit för trygg, kul och meningsfull väntan.

TEXT: FIA FJELDE

40

Eva-Johanna och Jenny hade mer än 40 träffar med barngrupper i projektet Den som väntar… VADÅ VÄNTA?!

2x DESIGNSTJÄRNOR

Att förstärka mötet mellan barn och vuxen blev startpunkten för formgivarna.

När designern Eva-Johanna Isestig jobbade med ett projekt kring väntrum för barn och unga var utgångspunkten att undersöka hur man kunde göra väntan mer meningsfull. Efter ett antal workshops och många aktiviteter tillsammans med barnen infann sig en något överraskande insikt.

Det visade sig att barn generellt inte tycker att det är problematiskt att vänta. Tvärtom var det många som tyckte att det var spännande. Men framför allt uppskattade de det fulla fokus de fick från föräldern som var med i väntrummet.

Att förstärka det där fina mötet mellan förälder och barn blev utgångspunkten i arbetet. Eva-Johanna bjöd även in möbeldesignern Jenny Fingal i processen, och tillsammans med NC som möjliggjorde projektet, började de skissa på något som kunde fånga det värdefulla ögonblicket; resultatet blev soffan Du & Jag, en soffa för två i olika nivåer.

Det finns egentligen ingen tanke om var den vuxna eller barnet ska sitta, utan nivåskillnaden handlar om att ge barnet makt att bestämma själv eftersom det är lätt för barnet att klättra upp i soffan.

Men vid exempelvis sagoläsning kan förälder och barn sätta sig så att de hamnar på samma nivå. Det finns också en tanke om att barnen gärna får leka med kuddarna som är lösa och har öron och ögon, kuddarna kan till och med få följa med in till doktorn som en extra trygghet.

Till soffan finns också en möbel som heter Filuren, berätta om den!

– Tanken med Filuren är att den både ska rymma förvaring och ge möjlighet till interaktion. En längre väntan kan trots allt bli lite långtråkig och med Filuren skapas möjlighet till kul lek.

Filuren

VISSTE DU ATT… mer än 200 barn i åldrarna 4–19 var med i olika skapandeaktiviteter som mynnade ut i soffan Du & Jag.

Vikten av färg

Vad ska man tänka på när man väljer färg och material i vårdmiljöer? Och hur påverkar olika nyanser oss egentligen? Vi guidar till de bästa valen.

TEXT: SALKA HALLSTRÖM OCH JOHANNA WALDEN

”Genom att medvetet inreda med färg och kontraster kan du underlätta navigering och trygghet.”

FOTO: JESPER GEORGSSON

EXPERTEN:

”VÄLJ FÄRG EFTER VILKEN AKTIVITET MILJÖN SKA STÖTTA”

I Christina Wiklunds jobb som Colour, Material and Finish Manager på Kinnarps ingår att vara i framkant på materialfronten, men också att förstå färgers betydelse på djupet.

Christina Wiklund har tyg i generna. Arbetet med textilier har gått i arv på mödernet i hennes familj sedan mormorsmor var finsömmerska på NK. Som CMF Manager på Kinnarps har hon ansvar för samtliga material i kollektionerna, i samarbete med produktutvecklare och materialexperter. Dessutom basar hon för Kinnarps Colour Studio som är Kinnarps materialsortiment med fokus på hållbarhet, kvalitet och harmoni. I jobbet ingår att vara i framkant på materialfronten, men också att förstå färgers betydelse på djupet.

– När man jobbar med textilier och andra material följer färg med automatiskt, säger hon.

Vad är viktigast att tänka på när det gäller färg i vård- och omsorgsmiljöer?

– Färger som omger oss i vår vardag har inte bara estetisk betydelse. De påverkar våra upplevelser och beteenden och de kan hjälpa oss att navigera i den fysiska miljön. En möbel i kontrast mot golv och vägg syns till exempel bättre och blir lättare att hitta. Av samma anledning ska man undvika vitt porslin mot vit bordsyta. Vill man undvika att någon ska använda en dörr så målar man in den i samma färg som väggen men om man vill att den ska användas målar man den i en kontrastfärg mot väggen.

Genom att arbeta medvetet med färger och material lägger man en grund för välbefinnande och trygghet.

– När du ska välja färg till vårdmiljöer så handlar det om att välja färg efter vilken aktivitet miljön ska stötta, inte efter personlig smak eller trender. För oss på Kinnarps är det viktigt att vi skapar hållbara och funktionella miljöer, och vi lägger stor vikt vid att guida våra kunder så de får rätt material och rätt färg på rätt plats. ✸

FÄRG- OCH MATERIALVAL

Det finns vissa do's and don'ts när det kommer till val av färg och material i vård- och omsorgsmiljöer. Visste du till exempel att pastellfärger och mörka mattor mot ljusa golv bör undvikas?

5x tips

när du väljer färg

1

Utgå från rumslighetens syfte när du väljer färg, inte från den personliga smaken eller trender.

2

Jordnära kulörer ton i ton ger ett enhetligt och harmoniskt intryck totalt sett och gör det även enkelt att ändra möbelkombinationer efter behov.

3

Använd färg för att markera olika typer av zoner och underlätta navigering.

4

Tänk på kontraster för att förstärka en funktion eller ett önskat beteende.

5

Undvik att kombinera flera olika starka färger tillsammans eller mönster på stora ytor. De kan orsaka negativa distraktioner.

Arbeta medvetet med kontraster i färgsättningen för att underlätta orientering i rumsligheter och mellan möbler. En möbel med attraktiv kulör som sticker ut från bakgrunden är enklare att se och nyttjas därmed mer. Om tvärtom en dörr målas in i samma färg som väggen döljs den och signalerar att här ska man inte gå in.

FOTO: MATTIAS HAMRÉN

VISSTE DU ATT... människans färguppfattning finns i det limbiska systemet, den del av vår hjärna som hanterar saker som affekt och undermedvetna tankar. Det i sig tyder på att vår upplevelse av färger är starkt kopplad till vår förmåga att bearbeta känslor, lära oss nya saker och öka vår motivation.

Undvik mattor i mörka färger mot ljust golv då det kan upplevas som djupa hål av äldre med minnes- och demensproblematik.

Morris är ett tyg ur Kinnarps Colour Studio som har en taktil, mjuk och inbjudande struktur.

Välj taktila tyger med struktur, de upplevs varma och lugnande när man vidrör dem.

Undvik pastellfärger på äldreboendet, då ett äldre öga inte kan uppfatta färger med samma intensitet som ett yngre öga. Inred därför hellre med en varm, djupröd kulör än en rosa.

Undvik mönster eftersom de försvårar orientering och kan verka störande för äldre med minnes- och demensproblematik, de kan till exempel uppfattas som småkryp som rör på sig.

KINNARPS COLOUR STUDIO

Kinnarps Colour Studio (KCS) är vårt materialsortiment med fokus på hållbarhet, kvalitet och harmoni. Det erbjuder attraktiva material som är noga testade och utprovade för att passa och hålla för olika typer av miljöer. Vårt mål är att erbjuda ett sortiment som gör det enkelt att hitta det uttryck och den funktionalitet man söker. Trä, metall, plast och textil, färgtoner och mönster som är enkla att matcha med varandra och övrig inredning.

VISSTE DU ATT…

färg är en av många ergonomiska faktorer som behöver samspela i en miljö för att verka hälsofrämjande. Tillsammans med genomtänkt planlösning, möbler, akustik, ljus och luft skapas en positiv helhetsupplevelse.

Den öppna ytan har delats in i flera inbjudande oaser. Soffan Point skapar ett rum i rummet.

Plats för alla

Hultahuset är medborgarnas nya vardagsrum i Borås, en öppen mötesplats som inretts av Kinnarps. En av utmaningarna var att få lokalerna att kännas inbjudande för alla, såväl unga som seniorer.

TEXT: DAVID BJÖRKLUND FOTO: MATTIAS HAMRÉN

Stolen Neo Lite med sin stilrena design ingår i en familj med flera olika varianter. Här tillsammans med bordet Asto.

Ett extra vardagsrum där människor möts över generationsgränserna, med öppna aktiviteter för alla åldrar – unga som äldre. Det är visionen för Hultahuset på Hulta torg i Borås, den tredje mötesplatsen som Kinnarps har inrett för staden.

Här ska man känna sig välkommen att läsa läxor, dansa, spela, ta del av samhällsinformation eller bara hänga med vänner. Alltså ska lokalerna kännas attraktiva för både ungdomar och seniorer, vilket var en av många utmaningar som Kinnarps i Borås ställdes inför när huset skulle inredas.

Hultahuset ritades av ansedda arkitektkontoret Tengbom och invigdes i september 2022. När vi pratar med Åsa Gunnesson Bergstrand, enhetschef för Hultahuset, och Nezanet Ghebrezghi, utvecklingsledare, har aktivitetshuset varit i gång i några månader.

– Vi har fått en helhetslösning med allt från möbler till gardiner och blommor, allt anpassat efter verksamhetens krav. Det är viktigt att inredningen passar alla

Den genomtänkta färgsättningen tillsammans med belysning och växter skapar en tilltalande och ergonomisk helhet. Den nedpendlade belysningen förstärker känslan av att rummet är indelat i olika oaser.

3x produkter

Formstarka möbler för hållbara inredningslösningar.

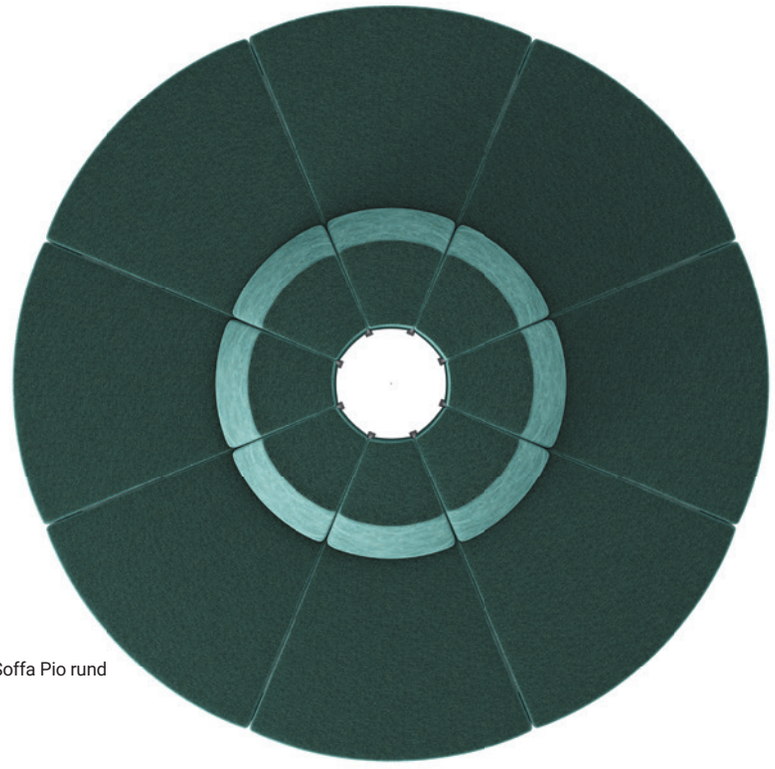

Soffa Pio rund

Fåtölj Trix

Barstol Neo

”Med Kinnarps vet vi att vi får hög kvalitet och möbler som håller länge.”

åldrar, både i hur den ser ut och med vilka funktioner den har. Fint är fint oavsett hur gammal man är.

Samtidigt finns lösningar som är mer åldersanpassade. Som lite bredare fåtöljer med stabila armstöd och soffor som är mjuka men ändå enkla att resa sig från. Här finns även höga bord med barpallar och skrivbord med stolar som passar till läxläsning.

MÄNGDEN AV MÄNNISKOR och aktiviteter ställer också tuffa krav på inredningen. Flexibilitet och långsiktighet var två viktiga ledord. Kinnarps lösning var att skapa möbelkombinationer för olika aktiviteter och behov. Med stapelbara stolar och fällbara bord med hjul kan rummet snabbt förvandlas från föreläsningssal, exempelvis, till ett stort härligt dansgolv.

Eftersom lokalerna ska användas så ofta som möjligt är material och färger noga utvalda för att vara extra tåliga – och klädslarna är givetvis tvättbara.

– Vi måste ha slitstarka möbler som tål att användas intensivt. Med Kinnarps vet vi att vi får hög kvalitet och möbler som håller länge, säger Åsa Gunnesson Bergstrand.

DEN HARMONISKA HELHETEN har uppnåtts med genomtänkt färgsättning, flexibel belysning samt inredning som bidrar till god akustik. Plats för både stora och små grupper finns, och för människor som vill eller behöver vistas enskilt.

– Det ska kännas varmt och välkomnande att bara vara i lokalerna, samtidigt som vi också behöver ta hänsyn till olika funktionskrav, säger Nezanet Ghebrezghi.

– Vi märker tydligt att den omsorg som inredningen utstrålar smittar av sig på våra besökare. ✸

FAKTA

Kund: Borås stad
Plats: Borås
Arkitekt: Tengbom
Verksamhet: En öppen mötesplats för sociala aktiviteter och medborgarservice. En av fem liknande mötesplatser i Borås.
Antal personal: Cirka 20
Yta: Cirka 1 000 m^2
Färdigställt: 2022

Ljus idé

All forskning visar att ljuset påverkar vårt välbefinnande. Henrik Clausen, forskningschef på Fagerhult som nyligen färdigställt belysningen på Skaraborgs sjukhus, berättar om ljuset som återskapar vår dygnsrytm.

TEXT: ELIN AF KLINTBERG FOTO: JOEL DITTMER

Ljuset har stor inverkan på oss människor. Men visste du att vår dygnsrytm kan förbättras med Human Centric Lighting – belysning som är anpassad efter solens gång, intensitet och ljusfärg? Vi fick ett samtal med Henrik Clausen, forskningschef på Fagerhult som nyligen färdigställt belysningen till Skaraborgs sjukhus.

Vad är Human Centric Lighting?

– Belysningslösningar med människan i fokus som enkelt förklaras som elektrisk belysning som härmar solens gång och återskapar vår dygnsrytm.

Varför är ljuset så viktigt för oss människor?

– All forskning visar att ljuset påverkar vårt välbefinnande, alltifrån humör till sömn, produktivitet och visuell uppfattning. Det är ljuset som styr vår naturliga dygnsrytm. När ljusnivåerna eller dygnsrytmen rubbas, om man till exempel arbetar natt eller tillbringar tid på sjukhus, så följer inte den inbyggda dygnsrytmen med på förändringen och kroppen påverkas av till exempel sömnrubbningar eller stressbesvär. Det vill vi förändra med våra evidensbaserade lösningar.

Var används Human Centric Lighting i dag?

– Framför allt inom områden såsom vård och omsorg, där man speciellt inom sjuk- och äldrevården sett mycket positiva resultat.

Hur har ni arbetat med belysningen på Skaraborgs sjukhus?

– På förmiddagen har vi ett vitt krispigt ljus med hög densitet som berättar att det är morgon. På dagen har vi ett varmvitt funktionsljus som har en uppiggande effekt och på kvällen följs det av ett varmt ljus, som för tankarna till levande ljus eller fotogenlampor. På natten är det ett orange ljus för att garantera bästa möjliga sömn. För dem som jobbar natt på sjukhuset finns det pausrum med vitt krispigt morgonljus där man kan vistas i en halvtimme för att höja vakenheten och koncentrationen.

Med rätt belysning kan man höja aktivitetsnivåerna under dagen och öka patienternas tillfrisknande, men även förbättra deras sömn och reducera mängden mediciner. ✱

Henrik Clausen

Human Centric Lighting är belysning som är anpassad efter solens gång, intensitet och ljusfärg.

VISSTE DU ATT

... hur mycket ljus som når in i ögat har en direkt påverkan på hur vi mår. När det är mörkt produceras sömnhormonet melatonin. När ljusstyrkan når runt 300 lux ökar produktionen av kortisol, vilken minskar produktionen av sömnhormon – vi blir piggare.

... att utan att vi tänker på det ändrar ljuset färgtemperatur under dagen. Medan alla människor reagerar lika på ljusstyrka, tenderar vi också att reagera olika på färgtemperaturer. Dock är det belagt att vitt ljus med över 4 500 kelvin och högt blått innehåll har en uppiggande effekt. Detta tros bero på att vi har haft en klarblå himmel ovanför våra huvuden i 7 miljoner år och det har hjärnan lärt sig tolka som dag.

FÖRMIDDAGSLJUS

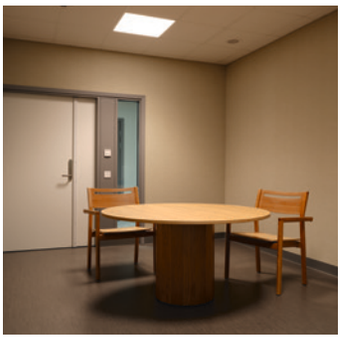

DAGSLJUS

KVÄLLSLJUS

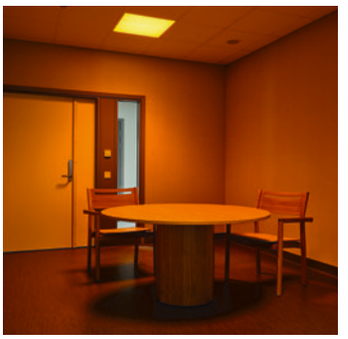

När forskning möter omsorg

Valfrihet och stimulans, rätt ljus och färg. Inom forskningen vet man vad som krävs av en fysisk vårdmiljö för att äldre ska må bra. Forskaren Helle Wijk förklarar de viktigaste rönen – och varför de alltför sällan blir verklighet.

TEXT: SALKA HALLSTRÖM FOTO: KARL NORDLUND

”Äldre människor är ju individer med olika behov, precis som du och jag.”

Vi blir allt äldre. Och behovet av vårdmiljöer för äldre lär inte minska. Men hur ska de utformas för att ge oss det anständiga liv vi förtjänar på ålderns höst? Helle Wijk, professor i omvårdnad vid Göteborgs universitet och gästprofessor i vårdarkitektur på Chalmers, har forskat länge i ämnet. De senaste 25 åren har mycket hänt inom forskningen, säger hon.

– I dag forskar vård- och arkitekturvetenskaperna tillsammans, såväl nationellt som internationellt. Det säger en del om utvecklingen. Dessutom satsar finansiärerna mer på den här typen av forskningsfrågor, och kommunerna har blivit mer medvetna om att deras miljöer måste beforskas.

Vårdmiljö som är personcentrerad och hemlik skapar de bästa förutsättningarna för trivsel och välbefinnande, enligt Helle Wijk. I sin egen avhandling från 2001 visade hon hur färg kan användas för att förbättra äldres vårdmiljöer.

– När vi blir äldre försämras synen och förmågan att uppfatta kontraster. Färgkoder och kontraster kan användas för att väcka igenkänning, locka till användning och förtydliga rumsligheten. Ljussättningen är en annan faktor. Korrekt ljus kan underlätta för den som är äldre att se vad som finns på tallriken, eller läsa dagens tidning.

Äldre kan också ha svårt att gå långt och orientera sig, särskilt nattetid. Därför bör äldreboenden vara småskaliga, utan alltför långa avstånd.

– Avståndet mellan sovrum och badrum är en viktig punkt, för där sker många fallolyckor. I en god fysisk vårdmiljö ska du inte behöva irra omkring på ostadiga ben i mörkret, på jakt efter badrummet.

En väldesignad vårdmiljö för äldre innebär även valfrihet för brukarna, understryker Helle Wijk. Det kan handla om plats för egna möbler, men också om möjligheter till både avskildhet och social samvaro.

– Äldre människor är ju individer med olika behov, precis som du och jag.

Ibland kanske man känner för att äta med andra, andra gånger gör man inte det. Enskilda fåtöljer kan placeras ut för den som vill läsa i lugn och ro, till exempel, och soffgrupper för dem som vill samlas.

Så hur väl utformade är våra äldreboenden?

– Det är väldigt varierande. Många byggdes på sjuttio- och åttiotalet, som små sjukhus med långa korridorer och rum. Det finns också fantastiska exempel som byggts senare, där man satsat på äldreboenden med hemkänsla, både ute och inne.

Vad kan sägas om dagens utemiljöer för äldre?

– Alltför ofta har äldreboenden ingen utomhusmiljö alls, och om de finns så är de svårtillgängliga eller saknar skydd för sol och vind. Alla borde ha tillgång till goda utomhusmiljöer, oavsett ålder.

Vad kan göras bättre, inför framtiden?

– Det vore en bra början att låta äldres åsikter få mer utrymme. Deltagandedesign, där man utgår från vad brukarna själva önskar, har tillämpats länge inom forskning. Det borde även göras inom kommunal vård och omsorg. Rent generellt tar implementeringen av rönen alldeles för lång tid.

Hur kommer det sig?

– Det har varit för lite dialog mellan akademin, vården och omsorgen. Nu måste vi se till att all den forskning vi har också blir verkstad – genom samarbete med samhället, näringslivet, politikerna och media. ✱

6x tips för bättre äldreboenden

1

VALFRIHET OCH STIMULANS
Variation i utformningen är lika viktigt ute som inne.

2

ANVÄND FÄRGKONTRASTER OCH KODER
Underlättar orientering och förebygger olyckor.

3

ANPASSA LJUSSÄTTNINGEN
Angeläget för såväl säkerheten som livskvaliteten.

4

RÄTT HÖJD PÅ MÖBLERNA
Det ska vara lätt att sätta sig och resa sig.

5

LÅT ÄLDRE DELTA I UTFORMNINGEN
Brukarnas egna åsikter bör vara en central utgångspunkt.

6

ANPASSA UTOMHUSMILJÖN
Ska vara lättillgänglig och säker, varierad och med skydd för sol och vind.

Plats för paus. Fåtöljen Invito uppdaterades i en inbjudande färg som kontrasterar bra mot väggen.

Helande hus

Hur bygger man en trygg miljö för människor i kris? Psykiatrins Kvarter vid Södra Älvsborgs sjukhus i Borås är ett praktexempel på modern vårdarkitektur – och konsten att återbruka gamla möbler.

TEXT: DAVID BJÖRKLUND FOTO: MATTIAS HAMRÉN

Stolen Jig klädds i en harmonisk grön nyans.

Hållbarhet, återbruk och människan i centrum. Psykiatrins Kvarter i Borås är stadens största satsning hittills på modern arkitektur för psykiatrisk vård. Här har man också satsat på cirkularitet, med en stor andel återbrukade möbler i lokalerna.

– Inredningen är en viktig del av vården. Vi är positivt överraskade av hur bra det kan bli med återbrukade möbler när lösningen är genomtänkt och välplanerad, säger Pernilla Jansson, projektledare på Södra Älvsborgs sjukhus.

Kvarteret vid Södra Älvsborgs sjukhus stod klart år 2022, i design av det prisbelönta arkitektkontoret White Arkitekter – en ny, stjärnformad byggnad och en renoverad äldre byggnad som knyts

Soffor och fåtöljer från serien Humlan fick behålla sina ben i björk men kläddes med nytt konstläder.

”Inredningen är en viktig del av vården. Vi är positivt överraskade av hur bra det kan bli med återbrukade möbler.”

samman av en huvudentré. Syftet var att samla all psykiatrisk vård i området på en plats och skapa mer ändamålsenliga miljöer för patienter och personal.

– Våra lokaler ska inte upplevas som en stängd institution utan kännas välkomnande och främja patientens oberoende, frihet och självansvar, samtidigt som de är lugna, trygga och säkra för alla som rör sig i huset, säger Pernilla Jansson.

DET ÄR I DEN äldre byggnaden som många av möblerna har återbrukats. I början av projektet gjordes en inventering för att undersöka vilka möbler som passade White Arkitekters inredningskoncept och var lämpliga att uppdatera. I antal landade det på omkring 900 objekt, varav cirka 600 har renoverats, förnyats och anpassats av Kinnarps.

– Efterfrågan på hållbara lösningar, däribland återbruk, växer och vi har bra system som klarar omfångsrika och komplicerade projekt. Det finns bara vinnare i den här utvecklingen, inte minst miljön, säger Peter Göransson på Kinnarps Borås.

Att något är återbrukat betyder förstås inte automatiskt att det är hållbart. Först måste en professionell bedömning göras så att mindre lämpliga produkter sorteras ut. Viktigt för det cirkulära flödet är också att möblerna håller hög kvalitet och är hållbart tillverkade redan från början. Det faktum att

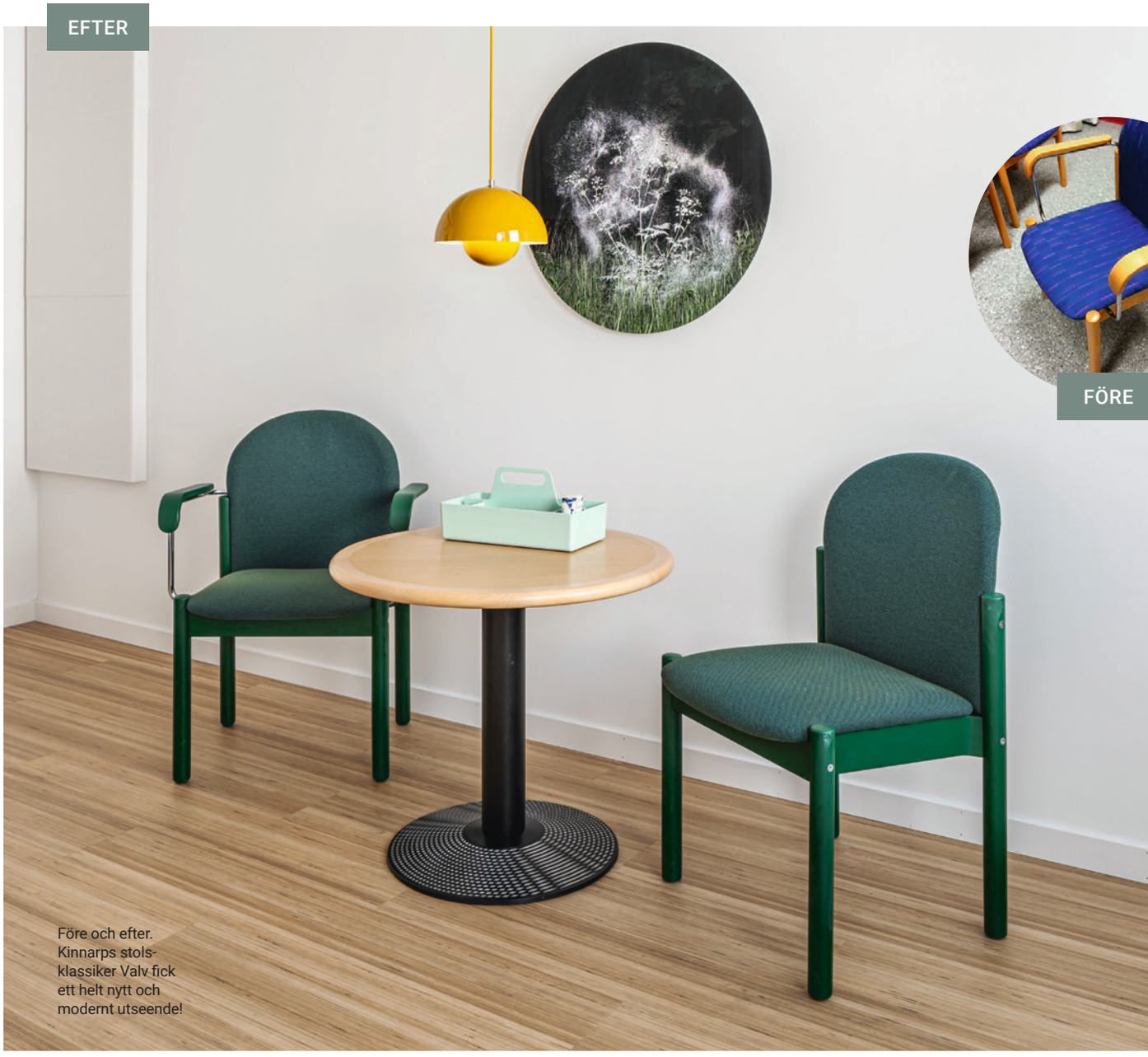

Före och efter. Kinnarps stolsklassiker Valv fick ett helt nytt och modernt utseende!

en stor andel av de möbler som återbrukades kom från Kinnarps med tillverkning i Sverige förenklade processen – och bidrog till att det cirkulära flödet kunde hållas fullt ut.

I Kinnarps fabrik i Skillingaryd fick sitsar och ryggstöd ny, hållbarhetscertifierad klädsel i tyg eller konstläder. Möblerna fraktades sedan tillbaka till Borås på ett för Kinnarps utmärkande sätt – inslagna i återanvändningsbara filtar, i de egna lastbilarna som går på fossilfritt bränsle.

– Vi fick först höra att det inte fanns speciellt mycket möbler att återbruka. Men när vi åkte ut och tittade upptäckte vi en stor potential. Så är det ofta. Det går nästan alltid att återbruka mer än vad många tror, utan att kompromissa med funktion eller utseende, säger Susanna von Eyben, inredningsarkitekt på White Arkitekter.

PERNILLA JANSSON ÄR övertygad om att återbruk kommer att bli vanligare inom Västra Götalandsregionen och Södra Älvsborgs sjukhus.

– Hållbarhetsargumenten är starka. De miljömässiga och ekonomiska är självklara men det finns även sociala aspekter. Vi som jobbar här känner oss stolta över att vi använt våra resurser effektivt, och eftersom vi är en skattefinansierad verksamhet skapar återbruk också legitimitet för oss hos medborgarna. ✱

FAKTA

Kund: Västfast och Södra Älvsborgs sjukhus psykiatrienhet
Arkitekt: White Arkitekter
Verksamhet i den renoverade byggnaden: Psykiatrins öppenvård
Verksamhet i nybyggnationen: Slutenvårdsavdelningar, akutavdelning för vuxenpsykiatri, barn och ungdomspsykiatri samt en rehabiliteringsenhet
Plats: Borås
Våningar: 6
Färdigställt: 2022

Här genomgår stolen Jackie ett av många kvalitetstest i Kinnarps testlaboratorium. Jackie är märkt med Möbelfakta vilket försäkrar att produkten har högsta kvalitet, inte släpper inte ifrån sig några farliga ämnen och produceras under schyssta arbetsförhållanden.

Testlabbet

Att en stol inte välter eller går sönder ser alla som en självklarhet. Men resan till trygga möbler är lång och omfattar mycket noggrann testning och flitig dokumentation. Vi fick chansen att kika in bakom kulisserna på Kinnarps testlaboratorium för att se hur det går till.

TEXT: FIA FJELDE FOTO: JESPER GEORGSSON

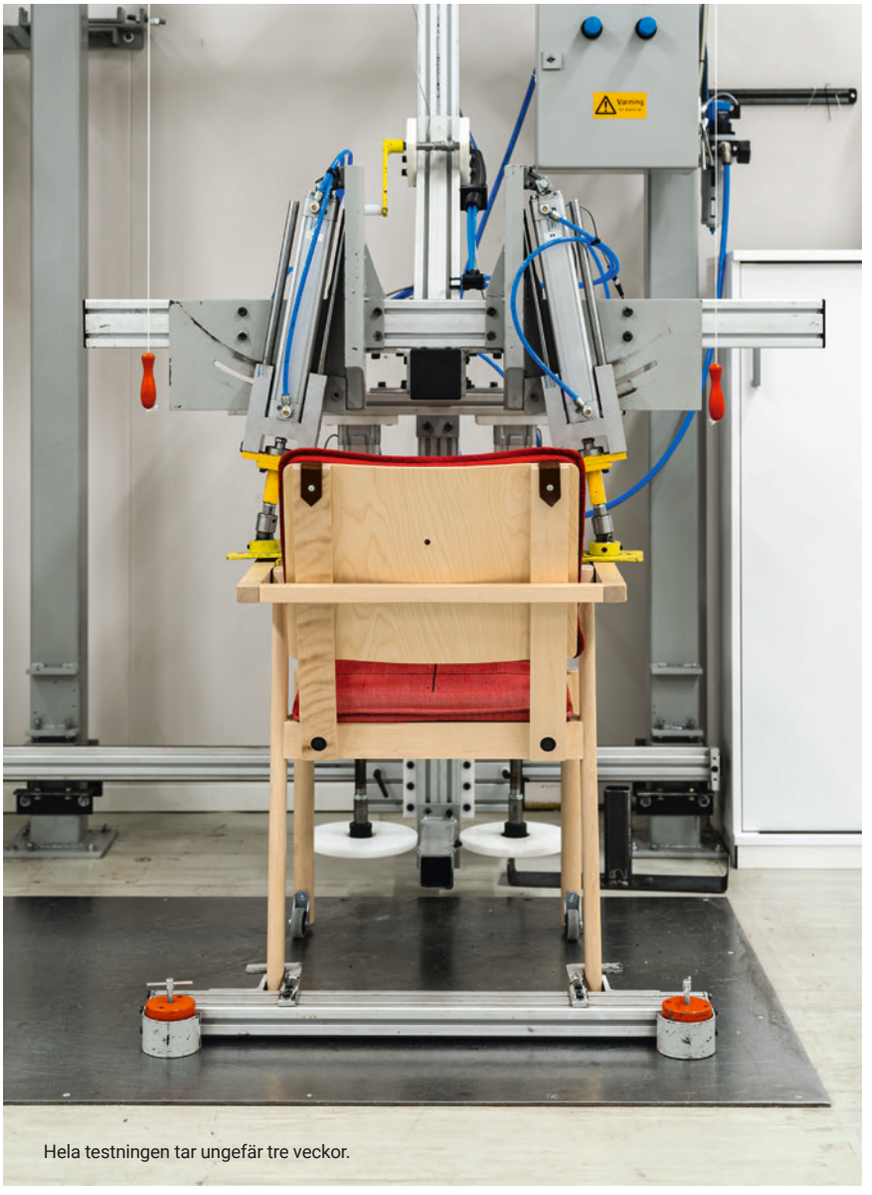

Hela testningen tar ungefär tre veckor.

”Labbet har 38 olika testmetoder inom möbelprovning och härigenom går cirka 300 produkter varje år.”

Det stod klart 1994, Kinnarps eget laboratorium för att testa möbler. Och ja, det ser ut som man tänker sig, som en fabrik ungefär med olika stationer och ett specifikt flöde. Man styr även temperatur och luftfuktighet i fabriken för att kunna testa ytan på möblerna. Men varför testar man möbler egentligen?

– Helt enkelt för att säkerställa att de uppfyller de krav som ställs på dem i form av säkerhet, hållfasthet och stabilitet, berättar Jörgen Nilsson som är Testing Manager. Om vi tar en stol som ska användas i offentlig miljö som exempel, så finns det specificerat vilka kraven är för just den typen av användning och hur man ska testa den.

Labbet har 38 olika testmetoder inom möbelprovning och härigenom går cirka 300 stolar, bord, soffor, fåtöljer, förvarings- och kontorsmöbler, varje år. Varje test börjar med dokumentering: vägning, mätning och fotografering.

– Om vi fortsätter att använda en stol som exempel så sätter vi oss i den och känner om det finns någon klämrisk eller något man kan skära sig på. Vi markerar sedan var vi ska göra våra tester och placerar den i maskinen för statiska belastningar, berättar Jörgen.

Sedan görs flera olika dynamiska belastningar varav den första är på sits och rygg under 100 000 cykler, det tar en vecka. Man testar även belastning vertikalt och i framkant, och beroende på vilken del det är finns det en specifik vikt och ett bestämt antal cykler som ska användas. Hela testningen tar ungefär tre veckor och ska motsvara en möbels livstid för en person med upp till 110 kilo i användarvikt.

– För att en möbel ska passera testet ska inget ha gått sönder, inga sprickor får finnas och självklart inte någon större deformation, funktionen ska finnas kvar att du ska kunna sitta och luta dig mot ryggen.

Som labbtekniker följer du dina produkter genom stationerna och kontrollerar kraven efter varje delmoment. När provningen sedan är klar skrivs en rapport till beställaren.

Hur ser utvecklingen ut kring test av möbler?

– Kravbilden är ju alltid densamma, att möblerna ska vara trygga, men hur man gör saker blir mer noggrant och tydligt hela tiden. Det här med klämrisk till exempel kan tyckas vara godtyckligt, men nu när det finns en beskriven metod för det är det lättare att bli mer konsekvent och säker i bedömningen.

Vad ligger i horisonten när det kommer till möbelstandard?

– Nu jobbar vi ju mycket med återbruk och standardutvecklingen kring det. Möblerna ska ju fortfarande vara lika säkra som de som tillverkas av nya material, och här pågår mycket arbete kring hur vi ska värdera den typen av möbler. Ett slags hållbarhetsarbete som känns spännande. ✸

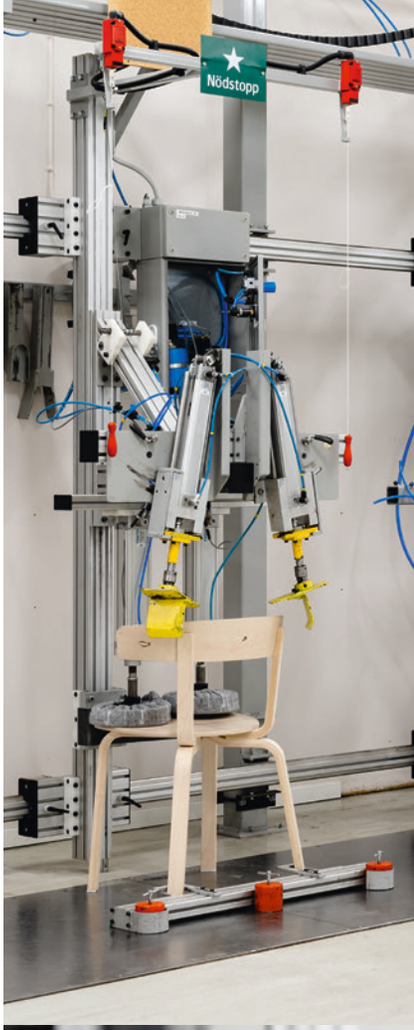

Att testa hållfasthet på ytor är extra viktigt på möbler i miljöer där det förekommer frekvent rengöring och desinfektion.

Jörgen Nilsson är Testing Manager på Kinnarps labb.

KRAVSTÄLLNING

Vad ska man tänka på för att välja kvalitativa möbler som håller över tid?

1

Kartlägg och analysera era behov för en långsiktig lösning som passar er verksamhet.

2

Välj möbler som är designade för att kunna förnyas och återbrukas.

3

Titta efter miljömärkningar och certifieringar som till exempel Möbelfakta, FSC® och Oeko-tex.

4

Säkerställ kvalitet och säkerhet – genom till exempel Europastandarder.

5

Välj ändamålsenliga material och färger anpassade för era miljöer.

6

Ifrågasätt hur och var era möbler tillverkas.

7

Ta reda på hur möblerna transporteras och hur inredningen implementeras.

8

Välj utvärderingsparametrar med omsorg.

9

Ställ kvalitativa krav kopplat till hållbarhet både på nya och återbrukade möbler.

Meningsfulla miljöer

Hörna med hemkänsla. Serveringsvagnen Ruter och gungfåtöljen Sture bjuder in till en stunds avkoppling.

I anslutning till samlingssalen finns ett separat rum med skjutdörrar som de boende kan hyra tillsammans med sina anhöriga för privata tillställningar.

Med sin varma och välkomnande atmosfär har äldreboendet Djupängen blivit ett inspirerande exempel på hur inredning kan höja kvaliteten för såväl livet för de boende som arbetsmiljön. Tre år in passar vi på att göra ett återbesök för att se hur allt fungerar.

TEXT: FIA FJELDE FOTO: MATTIAS HAMRÉN

MER INSPIRATION FRÅN DJUPÄNGEN:

När Djupängen skulle ta form tog man stöd av Kinnarps och deras behovsanalys Next Care®, som innebär att man i ett tidigt stadium inleder ett samarbete. På så sätt fick man möjlighet att vara med och tänka igenom inredningens funktion och form redan från grunden. Helena Eriksson är enhetschef på Djupängen och var med från start.

– Det var väldigt intressant att få vara med i processen och kunna påverka allt från det estetiska till det arbetsmiljömässiga. Vi fick till och med tillfälle att ta fram en ny funktionell soffa som vi såg ett behov av.

Det var till boendets samlingssal Träffpunkten som man ville ha sittplatser som var tåliga och lättrengjorda med avtagbar klädsel, utan att för den delen tumma på utseende och materialval.

– För oss har det varit viktigt att få bort institutionskänslan. Oavsett om man är i sin lägenhet eller i de gemensamma utrymmena ska det kännas välkomnande, och det tycker jag att vi har lyckats med, säger hon.

I samarbetet mellan Hammarö kommun, Kinnarps och arkitektbyrån Tengbom framkom en önskan om en soffa med mer hemkänsla anpassad för vårdmiljöer. I processen utvecklades möbelserien Dahlia.

Djupängens enhetschef Helena Eriksson.

Sällskapsrummen på Djupängen har utsikt mot den vackra innergården och naturen utanför. Här ses Kurbits fåtöljer och karmstolar.

Jag känner mig trygg att ha mamma här, när jag kommer hit så kan vi umgås. Det är ombonat och trivsamt. Jag upplever att hon känner sig hemma här.

Gunilla Sundell, anhörig

Jag trodde aldrig att jag skulle hamna på ett ålderdomshem, men nu är jag väldigt, väldigt nöjd.

Vandis Sundell, boende

Funktioner som höj- och sänkbara matbord och de små hjulen på stolarna underlättar för oss i personalen att se till att vårdtagarna sitter bra och tryggt vid matplatsen.

Jennifer Lidbrand, undersköterska

FAKTA

Kund: Hammarö kommun
Plats: Hammarö
Arkitekt: Tengbom
Antal boende: 120
Antal personal: 45
Färdigställt: 2020

Estetik, självständighet och respekt genomsyrar miljön på Djupängen. Och det är något som även personalen uppskattar. Förutom att det är trivsamt underlättar det deras arbete att veta att de boende till exempel sitter tryggt och säkert och med hjälp av smarta möbler klarar fler moment själva.

– Det resulterar ju i att arbetet blir mindre fysiskt tungt och vårdbehovet något mindre så att tid kan läggas på social omsorg i stället, förklarar Helena.

Färgsättningen är väl genomtänkt och varje enhet har sin specifika skala för att skapa en så enhetlig känsla som möjligt. Miljön är öppen och bjuder in till rörelse. I korridorer och fönstersprång finns viloplatser med sköna fåtöljer som är lätta att komma i och ur. Att underlätta för fysisk aktivitet är en vinst för alla.

– Har man den fysiska funktionen så vill vi bibehålla den. Det gynnar självklart individen men även personal eftersom det minskar på tunga lyft till exempel. Det blir också ett sätt att skapa fina stunder tillsammans med besökare, att komma ut ur lägenheten och kanske ta en trevlig promenad och sätta sig och titta på utsikten en stund.

Inredningen är avgörande för upplevelsen av boendet och att skapa meningsfulla miljöer har varit viktigt. Man har till exempel lagt mycket omtanke kring att skapa en lugn och skön spa-avdelning, där man kan bada, få fotvård eller göra ett frisörbesök.

– Det är viktigt att det känns som att man byter miljö, trots att man är kvar i lokalerna. Att få behålla den där känslan att det händer något trevligt och omväxlande i vardagen är värdefullt.

Under åren som gått har man haft en kontinuerlig dialog med Kinnarps och gjort uppföljningar kring vad som fungerat bra eller mindre bra så att man på Djupängen känner att man får hjälp att se till att boendet fortsätter att svara mot de behov som dyker upp och den vision man har tagit fram tillsammans.

– Nu kompletterar vi med lite fler möbler från Kinnarps. Framför allt vill vi skapa fler små sittgrupper i de gemensamma utrymmena, så att man kan slå sig ner vid våra stora fönster och njuta av utsikten.

När upplevde du senast att miljön underlättade för livskvalitet för de boende?

– I fredags hade vi generationsdisco i våra fina gemensamma lokaler. Det var öppet för mindre barn att komma och dansa med våra äldre. Vi hade popcorn, saft, ballonger och discokula, och när jag plötsligt såg mitt yngsta barnbarn på tre år bolla en ballong med en äldre kvinna och såg den där gnistan i ögonen på henne, då blev jag riktigt rörd. ✱

Doften av nybryggt kaffe, solen som värmer genom en skir gardin, mjuka lakan mot huden – att en miljö som tilltalar alla våra fem sinnen får oss att känna oss trygga och glada är det ingen tvekan om. Men när det kommer till demenssjuka är det ytterligare två sinnen som är viktiga att ha i åtanke.

TEXT: FIA FJELDE FOTO: KARL NORDLUND

De sju sinnena

REFLEKTIONSKORT

Gun Aremyr och kollegan Bertha Ragnarsdóttir har utifrån sin långa arbetslivserfarenhet inom demensvård tagit fram en box med reflektionskort. Tanken är att personal inom hemtjänst eller på boenden ska få ett verktyg för att reflektera över etiskt svåra situationer där man vill väl men där det låst sig i kommunikationen med anhöriga.

Att skapa trygghet hos både anhöriga och personal är lika viktigt. Och det kräver ibland en del eftertanke och reflektion. Då kan de här korten med scenarier kring vanliga situationer vara en bra hjälp på vägen till större förståelse.

Läs mer om reflektionskorten på gunaremyr.se.

LÄS MER FRÅN GUN AREMYR:

Gun Aremyr har arbetat inom demensområden sedan slutet av åttiotalet och har i rollen som arbetsterapeut, anhörigkonsulent och föreläsare träffat massor av människor och boenden längs vägen. Det blev tidigt mycket tydligt hur en välplanerad fysisk miljö kan underlätta livet på en rad olika områden för personer med kognitiv svikt. Medan den absolut viktigaste lärdomen var att alla är individer och har egna unika livsberättelser, så fanns där också några generella saker att ta hänsyn till, som de sju sinnena.

– De fem yttre sinnena gör att vi vet var vi finns i världen, de två inre, muskel- och ledsinnet och balanssinnet, gör att vi känner den i vår kropp, förklarar hon.

– Jag såg till exempel att när en person med demenssjukdom uppfattar en mörk matta som ett hål, och led- och muskelsinnet sedan talar om att den inte är det när den sjuke går ut på den, skapar det en massa onödig oro och stress.

En frisk hjärna tolkar hela tiden och kommer ihåg, men när man inte minns så stannar inte kunskapen kvar och personen blir lika överraskad och rädd varje gång kopplingen mellan sinnena inte stämmer överens. Man brukar tala om att friska människor kommer ihåg, men när minnet är påverkat ”känner man ihåg”. Gun drar ett exempel till; tänk dig att du stoppar ner handen i väskan för att fiska upp en mobiltelefon och du i stället får tag i en mjuk gammal frukt... Ja, vi har väl alla liknande erfarenheter och kan känna igen känslan.

– Då blir du förskräckt, eller hur? Kortisol och adrenalin går i gång och det blir ett rejält stresspåslag. Om jag som demenssjuk inte kan lita på min omgivning så följer den obehagskänslan med genom hela dagen, säger Gun.

Balansen är också något som ofta sviker hos en demenssjuk. Därför är det viktigt att kunna lita på att möblerna i rummet kan fungera som stöd. Robusta stadiga möbler som är lätta att sätta sig i och komma ur bidrar till känslan av självständighet. Inredningen bör också bidra till trygghet genom att vara sann, det vill säga att materialen är vad de ser ut att vara, att en träyta verkligen ger känslan av trä och inte i själva verket är en hård plastyta.

– I en miljö där jag inte behöver vara på min vakt känner jag mig lugnare och tryggare och har lättare att uppleva glädje, och det är ju dit vi vill komma när vi inreder för alla egentligen, men det är helt avgörande för livskvaliteten för personer som har demenssjukdom.

En genomtänkt verksamhets- och individanpassad inredning verkar hälsofrämjande för både personal och boende.

– I dag pratar vi om demensvänliga samhällen, men det som stöttar dem hindrar ju ingen annan, snarare tvärtom. ✱

5x tips

kring vårdmiljöer för personer med demenssjukdom

1

SKAPA KONTRASTER FÖR BÄTTRE ORIENTERING

Golv, väggar, dörrar och inredning i kontrasterande färger underlättar orienteringen i ett rum och skapar en känsla av självständighet för den boende. Tydlighet minskar även oro och frustration.

2

DÄMPA LJUDBILDERNA

Se till att möbler inte ger ifrån sig skrapande ljud och addera gärna ljudabsorbenter i rummet. Mjuk musik och naturljud kan vara lugnande och stimulerande om den boende själv kan välja när den vill lyssna.

3

HA SYNFÖRÄNDRINGAR I ÅTANKE

Rätt belysning förebygger olyckor, underlättar orientering och påverkar dygnsrytmen. Tänk även på att upplevelsen av färg förändras med åren.

4

EN TRYGG MILJÖ MED RÄTT MÖBLER

Sittmöbler som är lätta att sätta sig i och resa sig ur ökar självständigheten. Och ärliga, naturliga material eliminerar överraskningar och ökar känslan av harmoni och trygghet.

5

SKAPA HEMKÄNSLA

När det särskilda boendet känns hemlikt blir de boende harmoniska och trygga. Tänk gärna på att även barn och barnbarn ska känna sig välkomna!

Ålderns rätt

Dagens äldreboenden ställer nya krav på interiör och arkitektur. Det ska både vara hemtrevligt för brukarna – och en god arbetsmiljö. Kinnarps var med och skapade inredningen på Håsta vård- och omsorgsboende i Hudiksvall.

TEXT: DAVID BJÖRKLUND FOTO: MATTIAS HAMRÉN

Fåtölj- och soffserien Thyra möts man av både i entrén och inne på boendet. Thyra är ett mycket hållbart val eftersom alla lösa delar går att uppdatera eller byta ut vid behov, helt utan verktyg. Designad med glipa mellan sits och rygg samt god åtkomst under möbeln för att kunna hålla god hygien.

John funktionsfåtölj med diskret inbyggda funktioner som ökar användarens självständighet. Armstöden går att lyfta för enklare förflyttning från och till rullstol.

Inredning för både brukare och personal. Ombonad boendemiljö, men också en attraktiv, ergonomisk arbetsmiljö. Det var uppdraget när Kinnarps Hudiksvall anlitades för att inreda utbyggnaden av Håsta vård- och omsorgsboende, i samarbete med kommunen och Tillsammans Arkitekter.

– Kinnarps har hjälpt oss att uppdatera och framtidssäkra inredningen i den nya delen av boendet, säger Thomas Eriksson, projektansvarig på social- och omsorgsförvaltningen i Hudiksvall.

DEN URSPRUNGLIGA DELEN av Håsta vård- och omsorgsboende med 40 platser byggdes runt millennieskiftet. När kommunen fattade beslut om att utöka boendet med ytterligare 48 platser var det med insikten att mycket har förändrats de senaste 20 åren.

– Kraven och förväntningarna från boende, anhöriga, anställda och samhället i stort är annorlunda i dag. Dagens vård- och omsorgsboende behöver ha fokus på individen och klara av att kombinera en hemlik miljö med funktion och bra totalergonomi. Det handlar om respekt både för de äldre och för personalen, säger Thomas Eriksson.

Han berättar att Hudiksvall kommun tidigt identifierade behovet av att komplettera den egna arbetsgruppens erfarenheter med kompetens utifrån – detta för att inredningen skulle klara att leva upp till de höga målsättningarna. Processen, som föregicks av en upphandling, har präglats av dialog och samverkan.

”En genomtänkt och trivsam inredning är mycket viktig för att vi ska kunna rekrytera personal framöver.”

Klädda möbler ökar inte bara trivsel och hemkänsla, de bidrar även stort till en bättre ljudmiljö.

– Nyckeln när det gäller inomhusmiljön var inte minst det nära samarbetet mellan Kinnarps och Tillsammans Arkitekter. De har jobbat tajt och skapat en sammanhållen lösning med färger, ljud och ljus som harmonierar med varandra. Det betyder en trygg, stimulerande helhetsupplevelse för våra boende och en bra arbetsmiljö för vår personal, säger Thomas Eriksson.

DET ÄR TEAMET på Kinnarps Hudiksvall som ansvarat för projektet på Håsta.

– Kommunen började tänka på inredningen tidigt i projektet, vilket alltid skapar bra förutsättningar för ett lyckat slutresultat. Vi har varit delaktiga i processen och därför kunnat bistå med både kompetens och konkreta inredningslösningar, ett helhetstänk som gagnar alla, säger Jonas Sjölund på Kinnarps Hudiksvall.

Den nya byggnaden på Håsta består av fyra avdelningar med två grupper om sex boende i varje avdelning. Huset är byggt med stomelement i trä, och möblerna från Kinnarps samspelar med arkitekturens naturliga, ljusa och varma känsla.

Thomas Eriksson lyfter fram inredningens lyckade kombination av mjuka och hårda värden. Mysigt och hemlikt, men också praktiskt och lättskött.

– Det är helt enkelt väldigt fina möbler med mycket bra funktion och kvalitet. Vilket också innebär långsiktig hållbarhet och god totalekonomi.

TANKEN MED inredningen är att skapa trivsel och välbefinnande för dem som bor och arbetar där. Men på Håsta är inredningen viktig av ett annat skäl, säger Thomas Eriksson:

– Det är allt tydligare att vi måste kunna erbjuda en bra arbetsmiljö för att vara en attraktiv arbetsgivare. En genomtänkt och trivsam inredning är mycket viktig för att vi ska kunna rekrytera personal framöver och därmed hålla en bra kvalitet på verksamheten. ✱

FAKTA

Kund: Hudiksvalls kommun
Projekt: Tillbyggnad vård- och omsorgsboende Håsta
Arkitekt: FE Arkitekter, Tillsammans Arkitekter
Antal våningar: Två
Yta: Cirka 4 000 m²
Färdigställt: 2022

3x produkter

Bra funktion och hög kvalitet. Här är några nyckelkomponenter som skapade helheten.

Funktionsfåtölj John

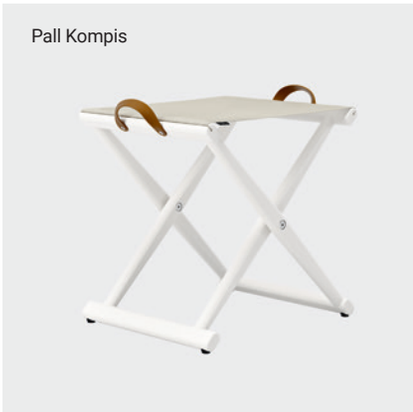

Pall Kompis

Stol Jackie

Ruter serveringsvagn är en stabil, generös och lättmanövrerad vagn som passar perfekt vid matplatsen.

En i gänget

Ella Westlund står bakom möbeln Be a part of som inkluderar den rullstolsburne i gemenskapen.

TEXT: FIA FJELDE

Be a part of, här som tresitssoffa, lämnar utrymme för rullstolen mellan två säten.

FOTO: NILS ODIER

MER INFORMATION OM BE A PART OF:

”Jag ville skapa en produkt som förändrar synen på vem allmänna utrymmen är till för.”

INKLUDERANDE DESIGN

Ella Westlund vill med sittmöbeln Be a part of förändra synen på vem allmänna utrymmen är till för.

När Ella Westlund skulle påbörja sitt examensarbete på Beckmans designskola insåg hon att hon kunde förena sina två passioner i livet, formgivning och arbete med människor med funktionsvariationer.

– Jag har vuxit upp med en lillasyster som har Downs syndrom så den världen har alltid varit en naturlig del av mitt liv. Så fort jag fick möjlighet började jag jobba med konstnärlig verksamhet för människor med funktionsvariationer, något jag verkligen älskar och gör fortfarande.

Ella berättar hur hon som liten fick följa med sin syster till ett upplevelsecenter, Korallen, med olika temarum där man fick ta på allt och känna olika texturer. Så när det var dags att börja jobba med examensprojektet bad hon att få komma dit för att göra research och hämta inspiration.

– Jag upptäckte då att många av barnen sitter i rullstol, och i umgängesrummet där man möter andra föräldrar och barn fanns det inte riktigt plats för den. Där skedde också många viktiga möten dels mellan föräldrar och barn, dels med andra familjer, och dem ville jag underlätta.

Ur det identifierade behovet växte sittmöbeln Be a part of fram, som lämnar utrymme för rullstolen mellan två säten att hamna i samma nivå. Den fungerar också utmärkt för exempelvis föräldrar som vill samtala om saker som är svåra eftersom man då kan sitta mitt emot varandra. Projektet blev så pass uppskattat att NC valde att utveckla det tillsammans med Ella till en färdig produkt som kan hjälpa till att skapa inkluderande miljöer.

– Jag ville skapa något som gjorde skillnad för någon. En produkt som förändrar synen på vem allmänna utrymmen är till för. En plats där alla känner sig inkluderade.

Vad tycker syrran om möbeln?

– Nu sitter inte hon i rullstol, men hon tycker att den är rolig. Och det var ju genom henne jag kom i kontakt med hela den här fantastiska världen, så utan syrran hade det aldrig blivit någon möbel.

KINNARPS GLOBAL MARKETING & COMMUNICATIONS / 8610912001 / 2305 | ALL INFORMATION IS SUBJECT TO CHANGE